Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

SPEKTRET

Skoleblad for Vejle Mellem- og Realskole.

Nr. 1 | Den 15. Januar 1917. | 2. Aarg.

The George junior Republik.

Det er Amerikaneren, William R. George, der fik Idéen til den første Børnerepublik, som er opkaldt efter ham og kaldes: »The George junior Republik«.

Han begyndte i 1890 med at tage 50 Piger og Drenge med sig ud til sin Sommerbolig, og dette gentog sig hvert Aar. Disse Børn var fra de mest berygtede Kvarterer i New-York.

Det var altsaa Feriebørn, og de kom sig hurtigt i legemlig Henseende, men ikke i moralsk. Sagen var den, at de fik en Mængde Gaver, og da de troede, at der kun skete dem deres Ret ved denne Godgørenhed, vilde de i Begyndelsen ikke arbejde, da Mr. George forlagte det, for at de selv skulde fortjene det Tøj, de havde Brug for, men tilsidst maatte de dog give efter.

Folk i Omegnen var ikke glade for disse Børn, der stjal alt, hvad de kunde. Der maatte derfor en organiseret Kontrol til, og lidt efter lidt modnedes Tanken om en »Børnerepublik« hos Mr. George, og i 1895 startedes »The George junior Republik« i nøje Overensstemmelse med ægte demokratiske Principper. Republikken er selvstyrende og der er lige Stemmeret Borgerne afsætter baade Præsident, Dommer og andre Embedsmænd.

Republikkens Formaal er: at forhindre Forbrydelser, at udvikle Karakteren og at fremme den enkeltes Interesse og Pligtfølelse overfor det Samfund, vedkommende er Medlem af.

Regeringen er inddelt i tre Afdelinger, den lovgivende, den retslige og den udøvende.

Indbyggerne bestaar af Drenge og Piger fra 14—21 Aar, som for det meste kommer fra de usleste Kvarterer; dog er der Børn fra velstillede Hjem, vanskelige Karakterer, som Forældrene ikke magter, og derfor har sendt til Republikken.

Disse Børn betaler Forældrene

for, ellers støttes Republikken af frivillige Bidrag. Hvert Barn koster op imod 1000 Kr. aarlig, men Børnene udreder selv nogle af disse Omkostninger ved eget, lønnet Arbejde; selv de, der gaar i Skole, faar Løn.

Republikken dækker over et Areal paa ca. 150 ha Jord. Der findes 30—40 Bygninger, hvoraf 10 danner Hjem for Indbyggerne. Hver »Cottage« bestyres af en voksen Husmoder. Dernæst er der en Skolebygning med første Klasses Lærerkræfter, et Bibliothek, et Hospital, en Regeringsbygning med Drenge- og Pigefængsel og desuden forskellige Virksomheder.

Da alt Arbejde udføres af Inbyggerne mod Betaling, tjenes der jo ret godt, og de, der gaar og driver, kommer paa Tvangsarbejdsanstalten, hvor de tvinges til at arbejde.

Tobaksrygning er strengt forbudt. En stor Bøde er sat for den, der indsmugler Tobak.

Republikkens Avis, der trykkes i dens Trykkeri, hedder »The Citizen«.

En god Indtægtskilde har Republikken i sine Vafler, der sælges i alle større amerikanske Byer.

Republikken har sin egen Mønt, der udstedes af dens »Nationalbank«. Ved Afrejsen faar enhver udbetalt sine Sparepenge i amerikansk Mønt.

— Foruden denne »Børnerepublik« findes der mange andre rundt omkring i Amerika, og overalt er de blevet modtaget med Begejstring, da mange af Samfundets værste Individer her bliver opdraget til gode og nyttige Borgere. *C. M.*

Skolens Regler.

Det forholder sig med Skolens Regler lige som med Landets Love.

Skolens Regler er til Elevens Bedste, paa samme Maade som Lovene sigter til Borgernes Gavn.

Undertiden synes I maaske, at Reglerne er for strenge, men hvorledes tror I det vilde gaa, hvis vi ikke havde dem? Hvis Eleverne kunde gøre, hvad der passede dem, hvad fik vi saa ud af vor Skolegang? Nej, Skolens Regler sigter netop til at gavne jer, saa enhver kan faa saa meget ud af Undervisningen som muligt, og en flink Elev viser, at han sætter Pris paa Reglerne derved, at han retter sig efter dem.

C. M.

Skolesang.

Mel.: Langt højere Bjerge, saa vide paa Jord.

Paa Torvet i Vejle, hvor Forslund han bor,
der ligger saa prægtig en Skole,
og det er den bedste, der findes paa Jord,
thi der gaar baade Peter og Ole.
Vi er ikke skabte til Skolegang og Tæsk,
at sidde i Skolen og kun holde Fest.

Vi sidder i Skolen den hele lange Dag,
medens Læreren sidder og lærer;
Eleven han sidder i Ro og i Mag,
og spiser baade Æbler og Pærer.

Langt højere Lærere paa Jorden ej er,
Hr. Eriksen han er den længste;
han lærer Eleven hvad x—y det er,
og dog er han ikke den strængste.

Vi lærer blandt andet ogsaa Tysk og Dansk,
og dette Hr. Nielsen os lære;
Hedegaard underviser ogsaa i Fransk,
vi holder ham derfor i Ære.

Hr. Hald ka' regn' med Aktier og meget mer end det,
men man ham det ikke misunder,
Hr. Petersen os lærer om who og which og that,
og dertil har vi særlige Stunder.

Paa Skolen er der andre, som ogsaa hænger i
med at lære baade Piger og Drenge;
Hr. Sørensen og Jensen kan deres Geografi,
og den har de kunnet meget længe.

Dog en Gang man ogsaa bliver Skolen kvit,
naar ej man ønsker mer at lære;
man drager ud i Verden med vældig Appetit,
og tænker paa hvad man nu vil være.

J[3].

Krigen og den danske Ungdom.

Da Krigen udbrød i Aaret 1914 i August Maaned, gik der et Pust af Alvor igennem den danske Ungdom. Desværre varede dette Pust kun meget kort. Da de første August-Dage var gaaet, kunde man atter se Caféer, Teatre og Biografteatre overfyldte. Det Leben, der var blevet ført før Krigens Udbrud, blev nu atter genoptaget, men denne Gang i meget større Stil. Dette er imidlertid kun sket i Danmark. Alle andre Lande laa hen som uddøde; de ventede med Forfærdelse paa, hvad der vilde ske.

Vi Danske tager saadan noget meget let, men det vil føre til vor Undergang. Skal vi vedblive at være et frit Folk, maa vi føre en indre Krig mod alle de Forlystelssteder, der hjælper til med at nedbryde Moralen blandt vort Folk.

Vi har hørt saa meget om de »letsindige Parisere«. De bliver rakket ned og kritiseret, men vend Kritikken mod os selv. Thi Factum er, at selv de »letsindige Parisere« ikke kan staa ved Siden af os Danskere, med Hensyn til Letsindighed.

Ikke engang Skolerne kan gaa fri af denne Letsindighed. Der bliver holdt Skoleballer etc., og det i en saadan Krigens Tid, hvor al Ungdom i Udlandet samles under Fanerne, og man har endogsaa Eksempler paa, at Elever har maattet forlade Skolen, for at følge Kongens Bud, og dø for Fædrelandet.

I, der har været Hovedmænd for det Skolebal, der fornylig er afholdt, tænk paa det Ansvar I har. I maa jo dog huske paa, at de Drenge, der gaar i de lavere Klasser, ser op til jer, og gerne vil ligne jer; men naar de ser, hvor letsindigt I bærer jer ad, maa de enten foragte jer, eller ogsaa maa de følge Eders Eksempel, og I er da med til at ødelægge dem.

Desværre er denne Artikkel kommen for sent, nu er Ballet jo holdt, men I der næste Aar bliver de førende paa Skolen, overvej det.

Med Tak for Optagelsen.

Svend Aage Amtorp.

De seks.

Hvem mon der bedst kan skrive en Bog om Ungdommen, fortælle om alle dens gale Streger, og alle de geniale og vidunderlige Paafund, som kan ud-

klækkes i et ungt Menneskes Fantasi?

Mon ikke en Lærer?

Lærer Rudolf Bruhn har i hvert Tilfælde skilt sig udmærket fra sin nylig udkomne Bog »De seks«. Det er en rigtig Bog om Ungdommen for Ungdommen, morsomt fortalt, fra Ende til anden fuld af spændende Optrin og spækket med virkelig gode Vittigheder.

Bogen fortæller om seks unge Menneskers Liv og Færden paa et Seminarium, unge Mennesker, der ikke »taber Hovedet« saa let. Da de kommer som Begyndere paa Seminariet vil de ikke lade sig tyrannisere af de ældre Elever. Nej, de sætter haardt imod haardt og slutter sig sammen i det hemmelige Forbund »Jernknoen«, og faar efter forskellige spændende Optrin i Foredragssalen, Badeværelset og Studereværelset, endelig Tyranniet afskaffet.

Saaledes er Bogen helt igennem, morsom; men dog træder undertiden Alvoren frem bag Morskaben. Bogen er god, fornøjelig og sund Læsning, en Bog, som man roligt kan anbefale, i Modsætning til de mange andre daarlige Bøger, som vor Tids Litteratur desværre er saa rig paa.

X.

Klogt Barn.

En lille Dreng, som for første Gang var i Skole, blev prøvet af Læreren i, hvad han havde lært.

Læreren: »Naa min Dreng, kan du tælle?«

Drengen: »Jo, det kan jeg godt«.

L: Lad os saa høre, hvor langt du kan tælle«.

D: En, to, tre, fire, fem, seks, syv, otte, ni ti — Knægt, Dame, Konge.

* * *

En Lærer ved en Latinskole havde den besynderlige Vane, at han altid tiltalte sine Elever med »vi«.

En Dag holdt han en Straffeprædiken for en af dem, og sagde: »Hvad er vi? En Dovendiderik, der hverken gider lære det ene eller det andet, og som kun gør Optøjer og dumme Streger! Der bliver aldrig noget af os!«

»Jaja«, svarede den kaade Knægt, »saa faar vi vel bære over med hinanden«.

Brev
fra en dansk-amerikansk Kone til en Sagfører.

Hr. Skilsmisseløjer Patterson,
skvær.

Der sør!

Jeg tar den liberti to rejt til ju om en Skilsmissekæs, da jeg gerne vilde bli divorset, dersom det not koster to mitsj moni. Jeg har væt gift just 10 maant last frejdæ og har en littel bøj. Min husbond er worken paa rejlroden. Han vilde kille mig, førend vi blev marrid, bikaas jeg taal him, jeg vilde ha ham arrested fordi han hadde brokken sin promissen.

Missis Murfy siger jeg skulle lade ham i pice. Hun selv er divorset fire tejms. But ej ges, han vil lave traabel, for jeg har en nejs litle sum moni kommen til mej fra de aal contri. Vi kan spik nærmere ved.

Werry truly jurs

M. Anderson,
13 Blumerry Strit,
St. Paul.

NB. Missis Murfy er altid at home. Vi er grit frinds sjur! Mit amerikanske Navn er Mæbel.

G. J.

Om at bakke snagvendt.

Et ungt Menneske, der i længere Tid havde moret sig med at fordreje Ordene, var kommet saaledes i Vane dermed, at det undertiden faldt ham vanskeligt at afholde sig fra denne Uskik, selv i alvorlige Selskaber —.

En Gang var han af en Ven bleven indbuden til at gøre en Tur ud paa Landet i Selskab med en Del unge Damer og Herrer, der for største Delen var ham ubekendte. Man havde samlet sig paa et bestemt Sted og ventede alene paa ham.

Endelig kom han, efter at han først havde besøgt et Billedgalleri. »Hvor bliver du dog af?« spurgte hans Ven.

»Jeg beder om Forladelse«, sagde han. »Jeg blev opholdt i Baldergilderiet . . . nej i Galderbalderiet . . . nej i Gilderbalder . . . Baldergiller . . . Bal . . Gil . . Bal«.

Alle Damerne raabte forskrækket: »Han er forrykt!« —

Blussende af Ærgrelse og Skam begyndte han igen: »Gilderballer . . Baldergiller!« Han greb sig med begge Hænder i Haaret og raabte: Saa gid da al Usens Landlykker! Jeg skyder mig op! Jeg hænger mig ihjel! . . . Aa . . Aa!«

Nu blev Herrerne ogsaa bange og raabte: »Han er gal!«

Man satte ham paa Døren. Udmattet sank han ned paa en Stol ude i Forstuen, rev sig i Haaret og græd af Ærgrelse og Anger. Endelig sneg han sig ud af Huset, idet han sagde: »Laver jeg herefter det bindste Mogstav om, maa man sigte mig i Anspyttet«.

Naturens Vidunder.

Lys forvandles til Lyd.

For en Menneskealder siden gik en Ingeniør og eksperimenterede med elektriske Ledninger ved Bredden af en lille Ø tæt ved Illands Sydvestkyst Til sine Forsøg benyttede han et Stof, kaldet Selèn, der for ca. 100 Aar siden blev opdaget af en spansk Baron Berzelius; pludselig opdagede nu denne Ingeniør, at dette Selén, han brugte til sine Forsøg, paavirkede en elektrisk Strøm i forhold til det Lys, der faldt paa Selén'et Og dermed var en stor Opdagelse gjort og en ny og forunderlig Magt lagt i Menneskets Haand: thi nu kunde forskellige Lys paavirke en elektrisk Strøm paa forskellig Maade, og var naaet til at kunne forvandle Lys til Lyd. Paa Grundlag af denne vidunderlige Opdagelse er der arbejdet med Energi i de videnskabelige Laboratorier, og vi skal her nævne nogle af dette Arbejdets Frugter:

Ved Hjælp af Selén kan man telegrafere Billeder. Hvis en Mand flyver omkring Domkirken i London, kan man vise et Billede af Begivenheden i Edinburg, endnu mens Manden flyver i Londen. Et Fotografi fremkaldes paa en drejelig Cylinder; en elektrisk Naal med Selén føres over det, og Selén'et standser Strømmen alle Steder, hvor Billedet er sort, saa kun de hvide Steder giver Strøm. I Modtagerapparater er der atter en elektrisk Naal, der føres over en drejelig Cylinder; den vil nu gøre Indtryk paa denne Cylinder i Overensstemmelse med den Strøm, den modtager, og snart er Billedet færdigt til Fremvisning.

Ved Hjælp af Selén kan man faa en Bog til at tale Trykte Bogstaver har jo forskellige Udseende, hvilket igen vil sige, at de har forskellige Mængder af Mørke og Lys i sig. De forskellige Bogstaver paavirker saaledes Selén'et forskelligt, Selén'et giver en dertil svarende Paavirkning i den elektriske Strøm, denne Strøm giver en forskellig Lyd i Forhold til de forskellige Bogstaver, og denne Lyd opfanges af en Tele-

fon. Saa er Kæden sluttet, og Bogen begynder at tale o: at frembringe musikalske Lyde; saa skal man bare lære, at den og den Lyd betyder det og det Bogstav, og saa kan en blind læse en hvilken som helst Bog. Man har konstrueret en Kasse, i hvilken en saadant Apparat er anbragt. Kassen hviler paa en Slæde, saaledes at den baade nemt og nøjagtig kan føres hen ad Bogens Linjer. Den er prøvet i San Francisco, og de blinde kunde læse Breve efter to tre Forsøg. Man mener, at enhver blind paa to Maaneder kan lære at benytte Apparatet.

Grammofonen.

I Fysiktimen.

Læreren: »Naar I stryger en Kat op ad Ryggen med Haanden, saa springer Elektrisitetens Tilstedeværelse straks i Øjnene«.

En Elev: »Og det gør Katten ogsaa!«

* * *

Læreren: »Hvad er en Statue?«

Eleven: »Det er, naar en berømt Mand dør, og man hugger ham ud«.

Annoncer.

„PAPYRUS"
Papirvarer & Kontorartikler,
Skolerekvisitter,
Læderpenaler,
Pencala,
Guldfyldepenne.

Skolebøger og Skolemateriel.
Største Udvalg!
Hvidehus Boglade.

P. Jørgensens
Cigarforretning.
Sønderbrogade 1,
anbefales.

Drengeklædninger, Stortrøjer, Ulsters, Regnslag og Huer
købes bedst og billigst hos
Bertel Jensen,
Kirketorvet 14.

Nielsen Helmars
Cigarforretning,
Tlf. 701. Kirketorvet. Tlf. 701.

Eksprestrykkeriet (Chr. Høyer), Vejle.